

5773

Torah from Around the World

אם אין קמת אין תורה ואם אין תורה אין קמת
*Zonder levensonderhoud is er geen Tora
en zonder Tora is er geen levensonderhoud.*
(R. Eleazar ben Azarja, Pirké Avot 3:21)

Sjabbat 11 mei 2013 / 2 siewan 5773
Sidra Bemidbar, Bemidbar [Numeri] 1:1-4:49
Tanach blz. 261-270
Haftara: Nechemja 12:27-47
Tanach blz. 1693-1695

Commentaar: rabbijn Stanley M. Davids, voorlaatste president van [ARZA](#) en emeritus rabbijn van [Temple Emanu-el](#) in Groot Atlanta, Verenigde Staten

*Vertaling: Frits Pront
[Het Engelse origineel](#)*

Wie telt er eigenlijk mee?

Tellen zou iets doodnormaals moeten zijn. Je stuurt een online-uitnodiging voor een kinderpartijtje en elke individuele ontvanger kan niet alleen door een druk op een toets laten weten of zij of hij zal komen, maar er is ook een opsomming aan de zijkant waarop staat hoeveel andere geadresseerden van de elektronische invitatie aanwezig zullen zijn, hoeveel afzeggen en hoeveel treuzelaars nog niet hebben geantwoord. Getallen spreken voor zich; het zijn mooie, handzame, betrouwbare feiten.

Natuurlijk kunnen getallen ook voor de lol of voor serieuzere bedoelingen worden gemanipuleerd. Je kan een kleuter voor de gek houden door te zeggen dat hij ELF vingers heeft. Je hoeft alleen maar de vingers van één hand terug te tellen: tien, negen, acht, zeven, zes – dit betreft één hand. En er zijn vanzelfsprekend nog vijf aan de andere hand. Dus is het duidelijk dat de kleuter elf vingers heeft. Getallen kunnen een beetje link zijn.

Er werd in 2011 in Israël een rapport gepubliceerd van een enquête waarin staat dat 8% van de Israëliëse bevolking zich beschouwt als Liberaal of Conservative. De resultaten van het onderzoek werden in veel delen van het land begroet als iets om groots te vieren, want slechts 7% van de respondenten gaf aan dat zij Charediem (ultra orthodox) waren.

Bij nader inzien moest men echter tot de slotsom komen dat Charediem over het algemeen met tegenzin reageren op degenen die hun vragen stellen over hun persoonlijk leven en hun kernwaarden. Met andere woorden, je kunt stellen dat deze groep statistisch vaak ondervertegenwoordigd is in zulke enquêtes.

Vergelijkbare problemen doen zich voor wanneer men probeert dieper in te gaan op wat Israëliërs eigenlijk bedoelen wanneer zij zich 'Liberale' of 'Conservative' Joden noemen. Veel Sefardische Joden die zich volledig houden aan de religieuze voorschriften zeggen met groot gemak dat zij '*Mesorti'iem*' (traditionelen) zijn – maar zij bedoelen dan helemaal niet dat zij zich beschouwen als leden van de Masorti/Conservative Beweging, maar dat zij traditioneel zijn in hun naleving van de voorschriften. Andere Israëliërs zullen keihard beweren dat zij '*Mitkadmiem*' zijn – waarmee zij echt niet willen aangeven dat zij aanhangers zijn van het *Jehadoet Mitkadèmet* (Progressief Jodendom). Wat zij in feite bedoelen is dat zij progressief zijn in hun manier van denken en in hun kijk op het leven. (Dat is waarom de Israëlitische Beweging voor Progressief Jodendom haar naam heeft veranderd in de Israëlitische Beweging voor REFORM Jodendom.

Het vierde boek van de Tora staat bekend als *Bemidbar* – In de woestijn – omdat de openingswoorden van het boek luiden: „*Wajidaber Adonaj el Mosjé bemidbar Sinaï (...)*.” *En de Eeuwige sprak tot Mosjé in de Sinaïwoestijn (...)*.” Maar de Latijnse naam van dit boek is Numeri (Getallen, red.) en dat niet alleen omdat de openingshoofdstukken gewijd zijn aan een telling van de Israëlieten toen zij zich op weg begaven van de Sinaï naar Kanaän, maar ook omdat het boek zich in belangrijke mate concentreert op een getalsmatige analyse van alle stammen en wel in het bijzonder van de stam Levie.

De telling moest dienen om gedurende de veertig jaar in de Sinaï te weten hoe en waar de tenten per stam moesten worden opgezet [afgezien van de stam Levie die rond het Tabernakel moest staan, FP]; en ook om een structuur te creëren voor het verzamelen van soldaten en die dus als uitvalsorganisatie kon dienen in tijden van oorlog. Tegen het einde van het rondzwerven in de woestijn zou deze telling een rol spelen in de verdeling van land. Hoofdstuk 2:32 laat de uiteindelijke resultaten zien: Er waren 603.550 Israëlitische mannen (de stam Levie niet inbegrepen) tussen de 20 en 60 jaar, de leeftijdsspanne die werd beschouwd als geschikt om militaire dienst te doen.

Maar ook hier zijn de aantallen veel problematischer dan zij lijken. Sommige geleerden betwijfelen of zo'n telling überhaupt mogelijk was, omdat het zou betekenen dat meer dan twee miljoen Israëlieten veertig jaar lang zouden hebben rondgezworven in die woestijn en er dus in waren geslaagd al die tijd geschikt water en eten te vinden. Was die telling misschien eerder als metafoor en *midrasj* bedoeld dan als een echte telling? Werd met de telling met terugwerkende kracht vormgegeven aan de vroege Israëlitische geschiedenis; meer bedoeld om bepaalde controversiële zaken aan te tonen dan om de objectieve werkelijkheid weer te geven?

Er woedt een heftig debat in onze tijd over de aard van de Joodse gemeenschap. Een deel van dat debat wordt gevoed door tegenstrijdige meningen over hoe je de beschikbare demografische gegevens moet interpreteren. Is ons aantal aan het slinken – wegens teruglopende geboortecijfers, het toenemen van gemengde huwelijken en het zich steeds minder willen aansluiten bij de officiële instellingen die traditioneel de toon aangaven in onze gemeenschap? Of is ons aantal in feite aan het toenemen – door de vele niet-Joden die (hetzij door officiële overgang tot het Jodendom of anderszins) zich als Joden beschouwen, maar ook wegens de invloed op de cijfers van het meetellen van de Vaderjoden, waardoor de definitie van 'wie is Jood' ingrijpend wordt opgerekt?

Dit debat moet niet worden onderschat. Integendeel. Op basis van de interpretatie van de meest actuele demografische gegevens die een betreffende organisatie heeft, worden programmatische structuren voorgesteld en gefinancierd om de Joodse toekomst 'veilig te stellen'. Gebaseerd op die gegevens wijzigen sommige rabbijnen hun benadering met betrekking tot het sluiten van gemengde huwelijken. En op grond van diezelfde gegevens is er felle kritiek op de manier waarop onze gemeenschapsinstellingen onze tieners en

aanstaande volwassenen onderwijs geven, hen proberen binnen te halen en hen helpen om vaardigheden te verwerven; om er zo voor te zorgen dat ze niet afhaken. Op grond van die gegevens worden beslissingen genomen waar de financiering het meest tot haar recht komt, zodat zij ten goede komt aan Joodse gemeenschappen wereldwijd.

Elk bevolkingsonderzoek wordt gekarakteriseerd door de manier waarop de vragen zijn ingekleed, verwerkt en geïnterpreteerd. De objectieve werkelijkheid is een onbereikbaar doel. Dus ook hier is het opnieuw aan ons welke keuze wij maken. Bij het bepalen 'wie Jood is' kunnen we ervoor kiezen ons beperkend en terughoudend op te stellen. We kunnen strikt halachische normen toepassen. We kunnen de mogelijkheden sterk begrenzen om zo de uitdagingen waarmee wij geconfronteerd worden duidelijk voor het voetlicht te kunnen brengen en zelfs minder gecompliceerd te maken. Of we kunnen ervoor kiezen de pijnlijk hoge drempels te verlagen, de toegankelijkheid tot ons volk drastisch te vergroten, en niet alleen al diegenen die ervoor kiezen Jood te zijn te accepteren, maar ook degenen waarvan wij beslissen dat zij Jood BEHOREN te zijn, of zij dat nu zelf zo voelen of niet.

We kunnen er misschien ook voor kiezen ons te bevrijden van de strenge normen en van de daarmee samenhangende voorspelling van het onheil dat wij over ons afroepen; zonder toe te geven aan de verleiding om zó open en structuurloos te zijn dat we elke zin, missie en identiteit verliezen. Misschien kunnen wij het met elkaar eens worden dat het, als wij ons om onze kinderen en kleinkinderen bekommeren, belangrijker is hen deel te laten hebben aan een rijke Joodse beleving (inclusief uitgebreide programma's in Israël) en betekenisvolle Joodse gesprekken (inclusief hoe Joods leven een opdracht inhoudt om te werken aan de verbetering van de wereld waarin wij leven) dan te blijven discussiëren over de vraag of zij al dan niet beantwoorden aan abstracte, objectieve criteria. Misschien kunnen wij het er over eens worden dat het beter is om - in plaats van te zwelgen in de vele in het verleden gemaakte fouten - de enorme uitdaging aan te grijpen om onze gemeenschappen en onze organisaties aan te passen op zo'n manier dat iedereen die zijn Joodse identiteit wil laten bevestigen niet terugschrikt voor de financiële consequenties, en zodanig dat 'Joods handelen' een diepe betekenis en doel aan ons leven kan geven.

Wie telt mee? We tellen allemaal mee, zowel buitenstaanders als leden.